

1.Δημιουργοί του Σχεδίου

Δάλλα Μάγδα   **Πασχαλίδου Πωλίνα**
Med δασκάλα   **δασκάλα**

Σχέδιο Μαθήματος που υλοποιήθηκε στο 29^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης

1.1 Ε' τάξη Θρησκευτικά, Θεματική Ενότητα 1

1.2 Τίτλος σχεδίου διδασκαλίας

Μαθητές και δάσκαλοι

1.3 Σκοπός και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του σχεδίου διδασκαλίας

Γενικός σκοπός:

Σκοπός της παρούσας ενότητας είναι οι μαθητές να διερευνούν και να επαληθεύουν τη διαχρονική διάσταση της μαθητείας και να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της παιδαγωγικής σχέσης μέσα από την επικοινωνία, την κατανόηση και την πνευματική καθοδήγηση.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές :

- Να διερευνούν τις προσδοκίες τους από τον καλό δάσκαλο
- Να αναγνωρίζουν και να εξηγούν με παραδείγματα την αξία της σχέσης δασκάλου-μαθητή
- Να αναγνωρίζουν τον Ιησού ως διδάσκαλο
- Να εντοπίζουν τα χαρακτηριστικά που τον καθιστούν μοναδικό διδάσκαλο
- Να παρουσιάζουν βασικές πτυχές της διδασκαλίας του Ιησού και να εξηγούν τη διαχρονική τους αξία για τη ζωή και τις σχέσεις των ανθρώπων.
- Να εκφέρουν τη γνώμη τους για τη δύναμη του παραβολικού λόγου
- Να εξετάζουν διδασκαλίες άλλων θρησκειών και να διακρίνουν τον ανθρωπιστικό τους χαρακτήρα τους και να φαντάζονται τη σημασία για τη ζωή των πιστών

2.ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ

2.1 Γενική Περιγραφή Διδακτικής Πρακτικής

2.1.1 Διάρκεια του σχεδίου διδασκαλίας: 4 × 90 λεπτά.

2.1.2 Προτεινόμενες μορφές, μέθοδοι και τεχνικές διδασκαλίας

Ο σχεδιασμό της διδασκαλίας βασίστηκε στους επιδιωκόμενους στόχους της θεματικής ενότητας προσαρμοσμένους στις ανάγκες, στις ικανότητες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών της συγκεκριμένης τάξης. Στο πλαίσιο της διδακτικής εργασίας των τεσσάρων δίωρων αξιοποιούνται διάφορες εκπαιδευτικές μέθοδοι, μορφές και τεχνικές. Η μέθοδος διδασκαλίας και η οργάνωση της τάξης βασίζονται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, σε ομαδοσυνεργατικά σχήματα εργασίας. Στην πορεία διδασκαλίας εντάσσονται τεχνικές διερευνητικής, διαλογικής, συνεργατικής και βιωματικής μορφής. Ειδικότερα αξιοποιούνται οι τεχνικές:

- της ιδεοθύελλας
- εργασία σε ομάδες των δύο και των τεσσάρων
- συζήτηση
- ερωτοαποκρίσεις
- διάλογος
- συνέντευξη
- βιωματική παρουσίαση
- δημιουργική γραφή
- αφήγηση

2.1.3 Γενική Περιγραφή

Θέμα: **Μαθητές και δάσκαλοι**

Περιγραφή δραστηριοτήτων

Α. Μαθητεία ένας παντοτινός δρόμος (1^ο δίωρο)

Δραστηριότητα 1^η

Γράφουμε στον πίνακα τη φράση « **Ο δάσκαλος που θέλω**» και εφαρμόζουμε την τεχνική της ιδεοθύελλας καλώντας τους μαθητές να καταθέσουν τις απόψεις τους πάνω στο συγκεκριμένο ερώτημα. Στη συνέχεια, αναλύονται περισσότερο εκείνες οι ιδέες που δείχνουν να κυριαρχούν στη συζήτηση, γίνονται συγκρίσεις, τονίζονται οι αντιθέσεις και οι παραλληλισμοί, αναζητούνται και διακρίνονται τα ουσιώδη από τα επιμέρους. Τέλος, προχωρούμε σε χαρακτηρισμούς και κατηγοριοποιήσεις.

Δραστηριότητα 2^η

Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες, η διαδικασία αυτή έχει προηγηθεί, μοιράζουμε στις ομάδες το ποίημα του Κωστή Παλαμά «**Στον δάσκαλο**» και αφού το μελετήσουν οι μαθητές ζητούμε να υπογραμμίσουν τα χαρακτηριστικά του δασκάλου όπως αυτά παρουσιάζονται. Στη συνέχεια ζητάμε να τα γράψουν για να τα παρουσιάσουν στην τάξη. Τους υπενθυμίζουμε να μην ξεχάσουν να αιτιολογήσουν τους χαρακτηρισμούς.

Δραστηριότητα 3^η

Εργασία με την τέχνη, ακολουθεί παρουσίαση σκηνών που δείχνουν **μαθητές και δασκάλους**. Έχοντας οργανώσει την τάξη μας σε ομάδες, ζητάμε από κάθε μια από αυτές να διαλέξουν είτε εικόνα με τους αρχαίους φιλοσόφους και τους μαθητές τους, είτε εικόνα που αναδεικνύει την προβληματική σχέση δασκάλου μαθητή και να φτιάξουν ένα σενάριο για την εικόνα που βλέπουν. Επιπλέον τους προτρέπουμε να κάνουν συνδέσεις ιστορικές και πολιτισμικές. Έπειτα τους ζητάμε να βρουν τις σκέψεις και συναισθήματα των πρωταγωνιστών των εικόνων. Στη συνέχεια τα παρουσιάζουν στην ολομέλεια και ακολουθεί συζήτηση.

Δραστηριότητα 4^η

Παρακολουθούν το βίντεο «**Σχολεία του κόσμου**». Στη συνέχεια αφού πρώτα συζητήσουν στις ομάδες εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές με το δικό τους σχολείο. Μετά τις καταγράφουν σε αυτοκόλλητα χαρτάκια διαφορετικού χρώματος τις ομοιότητες σε κίτρινα και τις διαφορές σε πράσινα. Έπειτα ένας αντιπρόσωπος από κάθε ομάδα σηκώνεται και τα κολλάει στις δύο ανάλογες στήλες που ήδη υπάρχουν στον πίνακα.

Β. Ο Θεάνθρωπος ως διδάσκαλος, συνοδοιπόρος και οδηγός (2^ο δίωρο)

Δραστηριότητα 5^η

Δίνετε στις ομάδες εικόνες που παρουσιάζουν τον Ιησού να διδάσκει. Τους ζητούμε να βρουν τα χαρακτηριστικά του Ιησού ως διδασκάλου και να εντοπίσουν τα κοινά στοιχεία με τις εικόνες των αρχαίων φιλοσόφων. Ακόμη τους ζητούμε να εντοπίσουν τους χώρους που γίνεται η διδασκαλία. Παρουσίαση των ιδεών από κάθε τετράδα σε όλη την τάξη. Συζήτηση στην ολομέλεια.

Δραστηριότητα 6^η

Ο δάσκαλος κάθεται στην **καρέκλα της αφήγησης** διαβάζοντας τα χωρία από την Καινή Διαθήκη που επιβεβαιώνουν την παρουσία του Ιησού σε πόλεις, σε χωριά, στις συναγωγές, στο ναό.

Δραστηριότητα 7^η

Στη συνέχεια δίνουμε στις ομάδες διαφορετικά κομμάτια από τους «**Μακαρισμούς**» και ζητάμε αφού το διαβάσουν προσεκτικά και συζητήσουν να το παρουσιάσουν στην τάξη. Συζητούμε για τις επιδράσεις που είχαν οι ιδέες αυτές στην εποχή του Χριστού και πόσο επίκαιρες είναι σήμερα. Λαμβάνουμε υπόψη πως οι «**Μακαρισμοί**» εγκαινιάζουν μια νέα περίοδο άφεσης και πνευματικής μακαριότητας και ότι ανατρέπουν την κοσμική λογική, σύμφωνα με τον ιερό Χρυσόστομο.

Δραστηριότητα 8^η

Στη συνέχεια ένας εκπρόσωπος από μία ομάδα που έχει ήδη επιλεγεί κάθεται στην καρέκλα του αφηγητή και διαβάζει την παραβολή του «**Καλού Σαμαρείτη**». Η αφήγηση προσφέρει στο σύνολο της τάξης μια κοινή εμπειρία και είναι κατάλληλη για την παρουσίαση και επεξεργασία της παραβολής. Συζητούμε πρώτα γύρω από την ιστορία, πρόσωπα γεγονότα και έπειτα προσπαθούν οι ίδιοι οι μαθητές να ορίσουν τι είναι η παραβολή. Παρουσιάζουν στην τάξη τους ορισμούς και ύστερα γράφουμε έναν κοινό ορισμό στον πίνακα.

Δραστηριότητα 9^η

Ζητούμε από τις ομάδες να γράψουν μία παραβολή με θέμα τη σχέση δασκάλου - μαθητή και στη συνέχεια την παρουσιάζουν στην τάξη.

Γ. Οι μαθητές του Ιησού Χριστού (3^ο δίωρο)

Δραστηριότητα 10^η

Η κάθε ομάδα αναλαμβάνει δράση: Είστε δημοσιογράφοι αναλαμβάνεται να παρουσιάσετε τρεις από τους δώδεκα μαθητές του Χριστού στους υπόλοιπους συμμαθητές σας. (Τους έχει ζητηθεί από την προηγούμενη να αναζητήσουν πληροφορίες στο διαδίκτυο για το επάγγελμα των μαθητών, την οικογενειακή τους κατάσταση, την ηλικία τους, στο μάθημα της Πληροφορικής).Αφού τους παρουσιάσουν οι ομάδες, συζητάμε για την ανταπόκριση των μαθητών που είναι αυθόρμητη και ολοκληρωτική. Κατόπιν σε ένα μεγάλο χαρτόνι που έχουμε κολλήσει την εικόνα του Ιησού στο κέντρο, η κάθε ομάδα κολλά τις εικόνες των μαθητών σε κύκλο. Δίπλα στην εικόνα του Ιούδα του Ισκαριώτη, ο οποίος κλήθηκε από τον Χριστό οι μαθητές τοποθετούν τον Ματθία, που τον αντικατέστησε για να ολοκληρώσουν τον κύκλο των Δώδεκα Αποστόλων.

Δραστηριότητα 11^η

Κάθε ομάδα επιλέγει έναν μαθητή, ο οποίος θα υποδυθεί έναν από τους τρεις Αποστόλους τους οποίους παρουσίασε στην τάξη. Από τους τέσσερις αυτούς εκπροσώπους επιλέγεται ένας. Ρίχνει πάνω του ένα κομμάτι ύφασμα σαν μανδύα και κάθεται στην «ανακριτική καρέκλα» υποδυόμενος τον μαθητή του Ιησού. Οι μαθητές των ομάδων του θέτουν ερωτήσεις για την προηγούμενη ζωή του, το επάγγελμά του και για τη μεγάλη απόφαση να ακολουθήσει τον Ιησού.

Δραστηριότητα 12^η

Σε κάθε ομάδα δίνουμε τα παρακάτω κομμάτια από την κλήση των πρώτων μαθητών μέσα από την Καινή Διαθήκη - σε μετάφραση στην νεοελληνική - για να αντληθούν πληροφορίες, τις οποίες θα τις χρησιμοποιήσουν προκειμένου να σχεδιάσουν την σκηνή που θα παρουσιάσουν.

1^η σκηνή

Ο Χριστός βλέποντας τους μεν πρώτους (τους αδελφούς Πέτρο και Ανδρέα) να ρίχνουν τα δίχτυα τους, τους δε δεύτερους (τους αδελφούς Ιάκωβο και Ιωάννη), να τα διορθώνουν τους είπε· «Δεύτε οπίσω μου και ποιήσω υμάς αλιείς ανθρώπων» (Ματθαίος 4,18-22).

2^η σκηνή

«Αφησαν τα δίχτυα, τα πλοία και τον «πατέρα αυτών» (Ματθ.4,22) και Τον ακολούθησαν».

3^η σκηνή

«Και ενώ προχωρούσε ο Ιησούς πιο πέρα είδε έναν άνθρωπο να κάθεται εις το τελωνεϊόν, ο οποίος ονομάζετο Ματθαίος και του λέγει «Ακολουθήσέ με» και εκείνος τον ακολούθησε (Ματθ.9,9).

4^η σκηνή

«Ο Φίλιππος ευρίσκει τον Ναθαναήλ και του λέγει «Ευρήκαμε εκείνον διά τον οποίον έγραψε ο Μωϋσής εις τον νόμο και οι Προφήται τον Ιησούν, τον υιόν Ιωσήφ από την Ναζαρέτ». Και ο Ναθαναήλ του είπε « Είμαι δυνατόν από την Ναζαρέτ να προέλθη κανένα καλό;» Λέγει εις αυτόν ο Φίλιππος «Ελα να ιδής». Είδε ο Ιησούς τον Ναθαναήλ να έρχεται προς αυτόν και είπε «Να ένας αληθινός Ισραηλίτης εις τον οποίον δεν υπάρχει δόλος». Ο Ναθαναήλ του είπε «Από πού με γνωρίζεις, Κύριε;» Και ο Ιησούς του απεκρίθη «Πριν σε φωνάξω ο Φίλιππος σε είδα να είσαι κάτω από μια συκιά». Ο Ναθαναήλ του λέγει «Ραββί συ είσαι ο Υιός του Θεού, συ είσαι ο βασιλεύς του Ισραήλ» (Ιωαν. 1, 44-49).

Δραστηριότητα 13^η

Ζητάμε από τα μέλη των ομάδων να παρουσιάσουν το δρώμενό τους στην ολομέλεια της τάξης, ενώ τα μέλη των άλλων ομάδων προσπαθούν να ανακαλύψουν και να κατονομάσουν το περιεχόμενο της κάθε σκηνής. Καταγράφουμε σε χαρτί του μέτρου ή στον πίνακα όσα προέκυψαν από τους σχολιασμούς για την κάθε σκηνή και δίνουμε έναν γενικό τίτλο σε αυτούς.

Δραστηριότητα 14^η

Προβάλλουμε την εικόνα από την σύναξη των Αποστόλων και ακούμε το απολυτίκιο της γιορτής τους. Στη συνέχεια διαβάζουν εκπρόσωποι των ομάδων τον Συναξαριστή.

Δ. Αποφθέγματα των διδασκάλων του κόσμου (4^ο δίωρο)

Δραστηριότητα 15^η

Οι τρεις ομάδες αναζητούν και βρίσκουν στο διαδίκτυο τα αποφθέγματα των διδασκάλων του κόσμου: Λάο Τσε, Βούδα, Μωάμεθ. Η τέταρτη ομάδα αναζητά μερικά βιογραφικά στοιχεία για τον καθένα από τους παραπάνω. Όλες οι ομάδες δουλεύουν στο εργαστήριο πληροφορικής.

Δραστηριότητα 16^η

Η τέταρτη ομάδα παρουσιάζει στην τάξη τα βιογραφικά στοιχεία για τον καθένα από τους παραπάνω και τοποθετεί τα ονόματά τους στην ιστορική γραμμή που υπάρχει στην τάξη.

Δραστηριότητα 17^η

Οι τρεις ομάδες αφού συζητήσουν επιλέγουν μερικά από τα αποφθέγματα των διδασκάλων του κόσμου και τα παρουσιάζουν στην ολομέλεια και στη συνέχεια τα γράφουν σε χαρτί του μέτρου. Ακολουθεί συζήτηση.

Δραστηριότητα 18^η

Αξιολόγηση ενότητας

3) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Έχοντας ως βασικό στόχο της αξιολόγησης την ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τον εντοπισμό αδυναμιών υλοποίησης του διδακτικού σχεδιασμού από το σύνολο των μαθητών - σε σχέση πάντα με την διαδικασία επίτευξης των στόχων που τέθηκαν - υιοθετούμε το σχήμα/μορφή της τριπλής αξιολόγησης, δηλαδή: α) την διαγνωστική ή αρχική, β) την σταδιακή ή διαμορφωτική και γ) την τελική ή συνολική. Στο συγκεκριμένο, λοιπόν, σχέδιο διδασκαλίας ίσχυσαν τα εξής:

α) Η διαγνωστική αξιολόγηση υλοποιήθηκε με την πρώτη φάση της δραστηριότητας 1, καθώς αποτυπώθηκε το προϋπάρχον γνωστικό επίπεδο.

β) Στη διαμορφωτική αξιολόγηση τέθηκαν μια σειρά από ερωτήματα, στο πλαίσιο των οποίων τοποθετείται και η δική μας «εμψυχωτική» δράση, καθώς διατρέχαμε τις ομάδες την ώρα που αυτές ανέπτυσαν τις προβλεπόμενες δραστηριότητές τους. Ειδικότερα, λήφθηκαν υπόψη ερωτήματα όπως:

- ✚ Με ποιον τρόπο συνεργάστηκαν οι μαθητές;
- ✚ Αναδείχθηκαν κατά την διάρκεια των δραστηριοτήτων τους στοιχεία που προβλέπονταν από τη στοχοθεσία του μαθήματος;
- ✚ Συμμετείχαν ισόποσα όλα τα μέλη κάθε ομάδας στις σχεδιαζόμενες δράσεις;
- ✚ Μπόρεσαν να υλοποιήσουν επαρκώς τις δραστηριότητες, όπου θα έπρεπε να αναδείξουν ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα

γ) Τέλος η συνολική αξιολόγηση υλοποιήθηκε με το Φύλλο αξιολόγησης αλλά και με ερωτήματα, λαμβάνοντας υπόψη τη στοχοθεσία στα οποία οι μαθητές μπορούσαν να απαντήσουν:

Γιατί η μαθητεία προϋποθέτει ελευθερία;

Γιατί η μαθητεία δεν είναι ατομική υπόθεση;

Ποιες είναι οι βασικές πτυχές της διδασκαλίας του Ιησού Χριστού;

Υπάρχουν ανθρωπιστικά χαρακτηριστικά σε άλλες θρησκείες;

Μαθητές και δάσκαλοι (Φύλλο αξιολόγησης)

1. Συμπληρώστε την ακροστιχίδα :

Μ _ _ _ _ _	Μαθητής του Ιησού και ευαγγελιστής
Α _ _ _ _ _	Τον κάλεσε πρώτος ο Ιησούς να τον ακολουθήσει
Θ _ _ _ _	Λεγόταν και δίδυμος
Η _ _ _ _ _	Περιοχή στην οποία συνάντησε ο Ιησούς τους 4 πρώτους μαθητές (με άρθρο)
Τ _ _ _ _ _	Το άλλο όνομα της λίμνης της Γαλιλαίας
Ε _ _ _ _ _	Έγραψε και ο Ιωάννης
Σ _ _ _ _	Το όνομα του Πέτρου

2. Επιλέγω σωστό(Σ) ή λάθος(Λ):

	Όλα τα σχολεία του κόσμου είναι ίδια.
	Ο Πλάτωνας δίδασκε στην Ακαδημία.
	Ο Ιησούς είπε στους μαθητές ότι θα αποκτήσουν δόξα.
	Οι μαθητές επέλεξαν με ελεύθερη βούληση να ακολουθήσουν τον Ιησού.
	Η διδασκαλία του Ιησού ίσχυε μόνο την εποχή των μαθητών.
	Ο Λάο Τσε και ο Βούδας έζησαν πριν από την εποχή του Ιησού.
	Ο Μωάμεθ έζησε τον 7 ^ο αιώνα μ. Χ.

3. Ο Ιησούς χρησιμοποιεί τις παραβολές, γιατί;

4. Διάλεξε έναν στίχο από τους μακαρισμούς και γράψε τις σκέψεις:

«Δεύτε οπίσω μου και ποιήσω υμάς αλιείς ανθρώπων».

ΣΥΝΟΨΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Α. 1^ο δίωρο

Δραστηριότητα	Στάδια διδασκαλίας	Χρόνος	Μέθοδος, μορφή και τεχνικές διδασκαλίας	Εποπτικό υλικό
1 ^η	Διερεύνηση Προετοιμασία για τη βασική έννοια της θεματικής ενότητας	15'	Ιδεοθύελλα	Πίνακας
2 ^η	Χωρισμός σε ομάδες, επεξεργασία, ανάλυση	25'	Ομαδοσυνεργατικές δράσεις	Ποίημα του Κ. Παλαμά, μαρκαδόροι
3 ^η	Επεξεργασία, ανάλυση, σύγκριση	25'	Ομαδοσυνεργατικές δράσεις	Έργα τέχνης Χαρτιά, μολύβια
4 ^η	Σύγκριση, έκφραση	25'	Ομαδοσυνεργατικές δράσεις Συζήτηση	Η/Υ, Βιντεοπροβολέας Πίνακας, αυτοκόλλητα χαρτάκια, μαρκαδόροι

Β. 2^ο δίωρο

Δραστηριότητα	Στάδια διδασκαλίας	Χρόνος	Μέθοδος, μορφή και τεχνικές διδασκαλίας	Εποπτικό υλικό
5 ^η	Διερεύνηση, επεξεργασία, ανάλυση, σύγκριση	15'	Ομαδοσυνεργατική	Αγιογραφίες
6 ^η	Παρουσίαση	10'	Αφήγηση, μετωπική διδασκαλία	Βιβλία της ΚΔ σε μετάφραση
7 ^η	Επεξεργασία, ανάλυση, σύγκριση	20'	Ομαδοσυνεργατική, διερεύνηση - ανακάλυψη, συζήτηση	Κείμενα από την ΚΔ σε μετάφραση
8 ^η	Παρουσίαση, επεξεργασία, ανάλυση, έκφραση	20'	Αφήγηση, διερεύνηση, κατευθυνόμενος διάλογος, ομαδοσυνεργατική	Βιβλία της ΚΔ σε μετάφραση Χαρτιά, μολύβια
9 ^η	Εφαρμογή- έκφραση - παρουσίαση	25'	Ομαδοσυνεργατική	Χαρτιά, μολύβια

Γ. 3^ο δίωρο

Δραστηριότητα	Στάδια διδασκαλίας	Χρόνος	Μέθοδος, μορφή και τεχνικές διδασκαλίας	Εποπτικό υλικό
10 ^η	Παρουσίαση	20'	Ομαδοσυνεργατικές δράσεις	Πληροφορίες για τη ζωή των Μαθητών, εικόνες-αντίγραφα αγιογραφιών
11 ^η	Διερεύνηση-εμβάθυνση συναισθημάτων	10'	Βιωματική τεχνική, ανακριτική καρέκλα	Κομμάτι ύφασμα
12 ^η	Βιωματική προπαρασκευή	15'	Ομαδοσυνεργατικές δράσεις	Κομμάτια υφασμάτων

13 ^η	Έκφραση-Παρουσίαση δραματοποιημένων σκηνών στην ολομέλεια	20΄	Όλη η τάξη	Πίνακας, μαρκαδόροι
14 ^η	Στοχασμός – παρουσίαση	25΄	Μουσική δραστηριότητα, αφήγηση Στοχάζονται, ανακοινώνουν τις σκέψεις τους για το μάθημα Συζήτηση	Η/Υ, βιντεοπροβολέας, Συναξαριστής

Δ. 4^ο δίωρο

Δραστηριότητα	Στάδια διδασκαλίας	Χρόνος	Μέθοδος, μορφή και τεχνικές διδασκαλίας	Εποπτικό υλικό
15 ^η	Ανακάλυψη, επεξεργασία	10΄	Ομαδοσυνεργατικές δράσεις διερεύνησης	Εργασία στην αίθουσα ΤΠΕ Χαρτιά, μολύβια
16 ^η	Παρουσίαση	30΄	Ομαδοσυνεργατικές δράσεις	Κείμενα βιογραφίες
17 ^η	Επεξεργασία, παρουσίαση,	20΄	Ομαδοσυνεργατικές δράσεις	Πίνακας, χαρτί του μέτρου, μαρκαδόροι
18 ^η	Αξιολόγηση	30΄	Ερωτήσεις γραπτές και προφορικές, στάσεις, ικανότητες και δεξιότητες, τρόπος επικοινωνίας – συμμετοχή	Φύλλο αξιολόγησης

Βιβλιογραφικές αναφορές

Νέο Σχολείο-Οδηγός Εκπαιδευτικού στα Θρησκευτικά Δημοτικού-Γυμνασίου (αναθεωρημένη έκδ.).2014. Αθήνα, Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής & Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.
<http://www.iep.edu.gr/index.php/el/home/40-thriskeftika1/523-thriskeftika-odigoi-ekpaideftikoy>

Απολυτίκιο των 12 Αποστόλων

<https://www.youtube.com/watch?v=62oNiR1ZBF4>

Βούδας

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%BF%CF%8D%CE%B4%CE%B1%CF%82>

<http://www.gnomikologikon.gr/authquotes.php?auth=739>

Η κλήση των πρώτων μαθητών, Μητροπολίτου Εδέσσης Ιωήλ

[http://www.diakonima.gr/2010/06/06/%CE%B7-](http://www.diakonima.gr/2010/06/06/%CE%B7-%CE%BA%CE%BB%CE%AE%CF%83%CE%B7-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%84%CF%8E%CE%BD)

[%CE%BA%CE%BB%CE%AE%CF%83%CE%B7-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%84%CF%8E%CE%BD](http://www.diakonima.gr/2010/06/06/%CE%B7-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%84%CF%8E%CE%BD)

Η σχολή του Αριστοτέλη

http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/anth_c/math/s_082_106.pdf

Ιησούς Διδάσκαλος

https://www.google.gr/search?q=%CE%B9%CE%B7%CF%83%CE%BF%CF%85%CF%83+%CE%B4%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CF%83%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CE%B1&espv=2&biw=1024&bih=445&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj2_OKRj8bQAhWFDZoKHRg_CpgQ_AUIBigB#imgsrc=ibwk9k92cG2TUM%3A

Λάο Τσε

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%AC%CE%BF_%CE%A4%CF%83%CE%B5

<http://www.gnomikologikon.gr/authquotes.php?auth=338>

Μωάμεθ

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CF%89%CE%AC%CE%BC%CE%B5%CE%B8>

Οι Απόστολοι

<http://www.pigizois.net/latreia/apostoloi.htm>

Πλάτωνας και Αριστοτέλης

https://www.google.gr/search?q=%CE%B1%CE%BA%CE%B1%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%B9%CE%B1+%CF%84%CE%BF%CF%85+%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%B1&espv=2&biw=1024&bih=494&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjn2cXWhbjQAhWJXRQKHArIBSAQ_AUIBigB&dpr=1#imgsrc=nnx81nGuMRyjGM%3A

Προβληματική σχέση δασκάλου μαθητών

https://www.google.gr/search?q=%CE%B4%CE%AC%CF%83%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%B9+%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%84%CE%AD%CF%82+%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B2%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1+%CF%83%CF%87%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82&espv=2&biw=1024&bih=494&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiixLjOh7jQAhVJPxQKHf5WAR0Q_AUIBygC#imgsrc=0vlpfbMD65DDM%3A

Συναξαριστής

<http://www.saint.gr/649/saint.aspx>

Σχολεία του κόσμου

<https://www.youtube.com/watch?v=Jjfw8RFS9T4>

Καινή Διαθήκη

Λκ 8, 1-2. 4, 15

Ιω7, 14-15

Ματθ.5,3-12

Ματθ.4,18-22

Ματθ.9,9

Ιωαν.1, 44-49

Παράρτημα 1^ο δώρου

Δραστηριότητα 2η

Στον Δάσκαλο.... Κωστής Παλαμάς !

*Σμίλεψε πάλι, δάσκαλε , ψυχές!
Κι ότι σ' απόμεινε ακόμη στη ζωή σου,
Μην τ' αρνηθείς! Θυσίασέ το ως τη στερνή πνοή σου!
Χτισ' το παλάτι, δάσκαλε σοφέ!*

*Κι αν λίγη δύναμη μεσ' το κορμί σου μένει,
Μην κουρασθείς. Είν' η ψυχή σου ατσαλωμένη.
Θέμελα βάλε τώρα πιο βαθειά,
Ο πόλεμος να μη μπορεί να τα γκρεμίσει.*

*Σκάψε βαθειά. Τι κι' αν πολλοί σ' έχουνε λησμονήσει;
Θα θυμηθούνε κάποτε κι αυτοί
Τα βάρη που κρατάς σαν Άτλαντας στην πλάτη,
Υπομονή! Χτίζε, σοφέ, της κοινωνίας το παλάτι !*

Δραστηριότητα 3^η

Η σχολή του Αριστοτέλη

http://www.pi-schools.gr/books/gymnasio/anth_c/math/s_082_106.pdf

Πλάτωνας και Αριστοτέλης

https://www.google.gr/search?q=%CE%B1%CE%BA%CE%B1%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%B9%CE%B1+%CF%84%CE%BF%CF%85+%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%B1&espv=2&biw=1024&bih=494&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjn2cXWhbjQAhWJXRQKHArIBSAQ_AUIBigB&dpr=1#imgsrc=nnx81nGuMRyjGM%3A

Προβληματική σχέση δασκάλου μαθητών

https://www.google.gr/search?q=%CE%B4%CE%AC%CF%83%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%B9+%CE%BC%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CF%84%CE%AD%CF%82+%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B2%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1+%CF%83%CF%87%CE%AD%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82&espv=2&biw=1024&bih=494&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwiixLjOh7jQAhVJPxQKHf5WAR0Q_AUIBygC#imgsrc=0vlpfbMD65DDM%3A

Δραστηριότητα 4^η

Σχολεία του κόσμου

<https://www.youtube.com/watch?v=Jjfw8RFS9T4>

Παράρτημα 2^ο δώρου

Δραστηριότητα 5^η

Εικόνες με τον Ιησού διδάσκαλο

https://www.google.gr/search?q=%CE%B9%CE%B7%CF%83%CE%BF%CF%85%CF%83+%CE%B4%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CF%83%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%B9%CE%B1&espv=2&biw=1024&bih=445&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj2_OKRj8bQAhWFDZoKHRg_CpgQ_AUIBigB#imgrc=ibwk9k92cG2TUM%3A

Δραστηριότητα 6^η

Σε πόλεις και χωριά, στις συναγωγές και στον ναό

Ο Ιησούς δεν έμενε σ' έναν τόπο. Περίοδευε από πόλη σε πόλη και από χωριό σε χωριό, κηρύττοντας και φέρνοντας το χαρμόσυνο άγγελμα της βασιλείας του Θεού. Μαζί του ήταν και οι δώδεκα μαθητές του, καθώς και μερικές γυναίκες.

Η φήμη του διαδόθηκε σε όλα τα περίχωρα. Δίδασκε στις συναγωγές αλλά και στον ναό των Ιεροσολύμων. Όλοι τον θαύμαζαν και για τον τρόπο που δίδασκε και για όσα έλεγε. Μάλιστα κάποιοι απορούσαν κι έλεγαν: «Πώς αυτός ξέρει γράμματα, χωρίς να έχει σπουδάσει;»

Λκ 8, 1-2. 4, 15, Ιω 7, 14-15

Δραστηριότητα 7^η

Επί του όρους ομιλία

Επί του όρους Ομιλία του Κυρίου, αποτελείται από τα: α') Μακαρισμοί (Ματθ. 5,3-12), β') Οι μαθητές ως άλας και φως (5,13-16), γ') Συμπλήρωση του Μωσαϊκού Νόμου (5,17-48), δ') Ελεημοσύνη (6,1-4), ε') Προσευχή (6,5-8), στ') Κυριακή προσευχή (6,9-13), ζ') Συγχώρηση (6, 14-15), η') Νηστεία (6,16-18), θ') Επίγειοι και ουράνιοι θησαυροί (6,19-21), ι') Ο οφθαλμός ως λύχνος του σώματος (6,22-23), ια') Οι δύο κύριοι (6,24), ιβ') Η πρόνοια του Θεού (6,25-34), ιγ') Κατάκριση (7,1-6), ιδ') Τα αποτελέσματα της προσευχής (7,7-11), ιε') Ο χρυσός κανών της Καινής Διαθήκης (7,12), ιστ') Οι δια στενής πύλης εισερχόμενοι (7,13-14), ιζ') Ψευδοπροφήτες (7,15-20), ιη') Η τήρηση των εντολών του Θεού (7,21-29).

«Μακάριοι οι φτωχοί στο πνεύμα, γιατί δική τους είναι η βασιλεία των ουρανών.

Μακάριοι όσοι πενθούν, γιατί αυτοί θα παρηγορηθούν.

Μακάριοι οι πράοι, γιατί αυτοί θα κληρονομήσουν τη γη.

Μακάριοι όσοι πεινούν και διψούν τη δικαιοσύνη, γιατί αυτοί θα χορταστούν.

Μακάριοι οι ελεήμονες, γιατί αυτοί θα ελεηθούν.

Μακάριοι οι καθαροί στην καρδιά, γιατί αυτοί θα δουν το Θεό.

Μακάριοι οι ειρηνοποιοί, γιατί αυτοί θα κληθούν γιοι Θεού.

Μακάριοι οι καταδιωγμένοι εξαιτίας δικαιοσύνης, γιατί δική τους είναι η βασιλεία των ουρανών.

Μακάριοι είστε, όταν σας βρίσουν και σας καταδιώξουν και πούνε κάθε κακό πράγμα εναντίον σας, λέγοντας ψέματα εξαιτίας μου.

Χαίρετε και αγαλλιάζετε, γιατί ο μισθός σας είναι πολύς στους ουρανούς. Γιατί έτσι καταδίωξαν τους προφήτες που ήταν πριν από εσάς».

Δραστηριότητα 8^η

Παραβολή του καλού Σαμαρείτη (Λουκ. 10, 25-37)

Ο Ιησούς διηγήθηκε κάποτε μια ιστορία: «Κάποιος άνθρωπος από την Ιερουσαλήμ έκανε μια φορά ένα ταξίδι. Στον δρόμο έτυχε να του επιτεθούν ληστές. Τον χτύπησαν, του πήραν όλα του τα πράγματα και τον παράτησαν στον δρόμο μισοπεθαμένο. Από εκείνο τον δρόμο έτυχε να περάσει κάποιος που ήταν ιερέας στον ναό της Ιερουσαλήμ. Είδα τον τραυματισμένο άνθρωπο, αλλά τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία. Μετά από αυτόν, πέρασε ένας που εργαζόταν στον ναό. Το ίδιο κι αυτός · παρ' όλο που τον είδε, τον προσπέρασε χωρίς να του δώσει σημασία. Πέρασε τότε κι ένας από τη Σαμαρεία, ένας Σαμαρείτης. Οι άνθρωποι από την Ιερουσαλήμ δεν συμπαθούσαν τους Σαμαρείτες και τους περιφρονούσαν. Αυτός ο Σαμαρείτης όμως καθώς πλησίασε τον

τραυματισμένο, τον είδε και τον σπλαχνίστηκε. Πήγε κοντά του, περιποιήθηκε τις πληγές του και τις έδεσε καλά. Μετά τον ανέβασε στον δικό του ζώο και τον έφερε στο πιο κοντινό πανδοχείο. Τον έβαλε στο κρεβάτι και τον φρόντισε. Την άλλη μέρα ο Σαμαρείτης έπρεπε να συνεχίσει το ταξίδι του. Έδωσε λοιπόν στον πανδοχέα δύο ασημένια νομίσματα και του είπε: «Φρόντισέ τον, κι ό,τι παραπάνω ξοδέψεις, εγώ όταν ξαναπεράσω θα σε πληρώσω». Όταν ο Ιησούς τελείωσε την ιστορία αυτή, είπε: «Ας σας γίνει παράδειγμα αυτός ο Σαμαρείτης. Κάντε κι εσείς το ίδιο».

Τι είναι οι παραβολές;

Είναι μικρές, φτιαχτές ιστορίες με θέματα παρμένα από την καθημερινή ζωή και τη φύση, που κρύβουν όμως ένα βαθύτερο νόημα. Ήταν και είναι ακόμη ένας συνηθισμένος τρόπος που μιλούν και διδάσκουν οι ανατολίτες. Προκαλούν πάντα ενδιαφέρον στους ακροατές κάθε ηλικίας και τους παρακινούν να σκεφτούν και να καταλάβουν το νόημά τους.

Ο Ιησούς χρησιμοποιούσε παραβολές γιατί έτσι όλοι τον καταλάβαιναν και δύσκολα ξεχνούσαν όσα έλεγε. Το 1/3 περίπου της διδασκαλίας του είναι παραβολές. Άλλες είναι σύντομες (π.χ. του χαμένου προβάτου), ενώ άλλες είναι μεγάλες διηγήσεις (π.χ. του σπλαχνικού πατέρα).

Παράρτημα 3^ο δώρου

Δραστηριότητα 10^η

Βιογραφία

Οι Απόστολοι του Χριστού θα ξεχωρίζουν μέσα στην Ιστορία της Εκκλησίας, σαν οι υπέρλαμπροι αστέρες πρώτου μεγέθους της πνευματικής ζωής. Την 30η Ιουνίου, η Εκκλησία γιορτάζει τους δώδεκα Αποστόλους που αρχικά εξέλεξε ο Κύριος, πλην του Ιούδα Ισκαριώτη. Αυτοί είναι: Σίμωνας (Πέτρος), Ανδρέας, Ιάκωβος, Ιωάννης, Φίλιππος, Θωμάς, Βαρθολομαίος (Ναθαναήλ), Ματθαίος, Ιάκωβος του Αλφαίου, Σίμωνας ο Ζηλωτής, Ιούδας ο αδελφός του Ιακώβου του μικρού και ο Ματθίας, που εξελέγη μέσα στο υπερώο τις παραμονές της Πεντηκοστής, σε αντικατάσταση του Ιούδα του Ισκαριώτη. Τη ζωή του καθενός των Αποστόλων αυτών, σκιαγραφούμε στις ιδιαίτερες γιορτές τους. Εδώ γίνεται υπενθύμιση της ενότητας που είχαν μεταξύ τους, αλλά και της ηθικής τους, που τόσο συνέβαλε στην πνευματική εν Χριστώ αναγέννηση του κόσμου. Έχουμε, λοιπόν, χρέος και εμείς οι αγωνιζόμενοι χριστιανοί, να κινούμαστε στα ίχνη τους και με θερμό ζήλο για τη διάδοση του σωτηριώδους μηνύματος του Ευαγγελίου, που διέπνεε κι αυτούς, να γίνουμε μιμητές του έργου τους (Ορθόδοξος Συναξαριστής).

<http://www.saint.gr/649/saint.aspx>

Σύμφωνα με τον «**Συναξαριστή**» του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου, το τέλος της ζωής των Αποστόλων ήταν το εξής:

Οι Πέτρος και Παύλος μαρτύρησαν στη Ρώμη, ο πρώτος με σταυρικό θάνατο με το κεφάλι προς τη γη και ο δεύτερος με αποκεφαλισμό.

Ο Ανδρέας μαρτύρησε στην Πάτρα, σε σταυρό με σχήμα Χ.

Ο Ιάκωβος, ο αδελφός του Ιωάννου, θανατώθηκε, πρώτος από όλους τους Αποστόλους, από τον Ηρώδη τον Αγρίππα με αποκεφαλισμό στα Ιεροσόλυμα.

Ο Ιωάννης ο Ευαγγελιστής εξορίστηκε στην Πάτμο και τελικά πέθανε στην Έφεσο.

Ο Φίλιππος σταυρώθηκε στην Ιεράπολη της Συρίας.

Ο Θωμάς τρυπήθηκε με ακόντια και λόγχες στην Ινδία.

Ο Βαρθολομαίος σταυρώθηκε στην Ουρβανούπολη της Ινδίας.

Ο Ματθαίος μαρτύρησε με λιθοβολισμό και φωτιά στην Ιεράπολη της Συρίας.

Ο Ιάκωβος ο του Αλφαίου σταυρώθηκε.

Ο Σίμων ο Ζηλωτής και Κανανίτης σταυρώθηκε στη Μαυριτανία της Αφρικής.

Ο Ιούδας ο Θαδδαίος θανατώθηκε με τόξα στη Μεσοποταμία κρεμασμένος σ' ένα δέντρο.

Τέλος, ο Ματθίας, που πήρε τη θέση του Ιούδα, πέθανε από βασανιστήρια στην Αιθιοπία.

Πρώτος Απόστολος είναι ο Πέτρος, ό κορυφαίος των Αποστόλων, ό όποιος προηγουμένως ονομαζόταν Σίμων. Ήταν έγγαμος ψαράς, αγράμματος, αδελφός του Ανδρέα του Πρωτοκλήτου, από τη Βηθσαΐδα της Γαλιλαίας, υιός του Ίωνα. Αυτόν τον Απόστολο μακάρισε ό Κύριος καί τον ονόμασε Πέτρο, ενώ την πίστη του απεκάλεσε πέτρα πάνω στην όποια απεφάσισε να οικοδομήσει την Εκκλησία Του. «Μακάριος ει, Σῖμων Βαριωνα... συ ει Πέτρος, καί επί ταύτη τη πέτρα οικοδομήσω μου την εκκλησίαν, καί πύλαι άδου ου κατισχύσουσιν αυτής» (Ματ. ιστ', 17, 18). Έκήρυξε το Ευαγγέλιο πρώτα στην Ιουδαία καί Αντιόχεια ακολούθως στη Μικρά Ασία καί κατέληξε στη Ρώμη. Επειδή εκεί ένίκησε με υπερφυσικό τρόπο το μάγο Σίμωνα, σταυρώθηκε από τον αυτοκράτορα Νέρωνα κατακέφαλα, (πάνω τα πόδια - κάτω το κεφάλι), όπως ό ίδιος το ζήτησε καί έτσι έλαβε το άφθαρτο στεφάνι του μαρτυρίου, μεταξύ των ετών 66 καί 69, αφού άφησε δύο καθολικές επιστολές στην Εκκλησία του Χριστού.

Δεύτερος είναι ό Ανδρέας, ό Πρωτόκλητος, ο αδελφός του Πέτρου. Υπήρξε ενωρίτερα μαθητής του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, αλλά τον εγκατέλειψε για να ακολουθήσει τον Χριστό. Προσέλκυσε καί τον αδελφό του λέγοντας: «Εύρήκαμεν τον Μεσσίαν». Θεωρείται ιδρυτής της Εκκλησίας της Κων/πόλεως. Έκήρυξε το Ευαγγέλιο σε όλα τα παραθαλάσσια μέρη της Μαύρης θάλασσας, Βιθυνίας καί Βυζαντίου. Αργότερα μέσω Θράκης καί Μακεδονίας κατήλθε μέχρι την Αχαΐα. Στην Πάτρα ενήργησε πολλά θαύματα καί επειδή πολλοί είπίστευαν στον Χριστό ό Ανθύπατος της

πόλεως Αιγεάτης εκάρφωσε τον Απόστολο του Χρίστου σε ένα Σταυρό ανάποδα κι' εκεί παρέδωσε το πνεύμα του. Το λείψανο του μετά από πολλά χρόνια μεταφέρθηκε στο Ναό των Αγίων Αποστόλων Κωνσταντινουπόλεως.

Τρίτος Απόστολος είναι ο Ιάκωβος, ό του Ζεβεδαίου, αδελφός του Ιωάννου του Θεολόγου και Ευαγγελιστού. Είναι ό τρίτος της τριάδος Απόστολος, τον όποιον ό Κύριος ελάμβανε μαζί με τον Πέτρο και Ιωάννη ιδιαιτέρως στίς προσευχές, αλλά και στη Μεταμόρφωση Του. Έκήρυξε το Ευαγγέλιο σ' ολόκληρη την Ιουδαία. Ό Ηρώδης όμως ό Αγρίππας για την πολλή παρρησία πού είχε, τον έθανάτωσε με μαχαίρι το 44 μ.Χ. και έτσι έγινε ό δεύτερος μάρτυρας της πίστεως μας μετά τον Πρωτομάρτυρα Στέφανο (43 μ.Χ.).

Τέταρτος είναι ό Ιωάννης ό Ευαγγελιστής και Θεολόγος, αδελφός του Ιακώβου. Είναι ό Απόστολος πού αγαπήθηκε από τον Χριστό «σφόδρα» και ό έπιπεσών έπι το στήθος Αυτού. Ό Ιωάννης έχει λάβει τα περισσότερα επίθετα: Απόστολος, Ευαγγελιστής, Θεολόγος, Μαθητής της αγάπης, Ήγαπημένος μαθητής, Επιστήθιος, Παρθένος, Βοανεργές - υιός της Βροντής. Έκήρυξε το Ευαγγέλιο στη Μικρά Ασία. Εξορίστηκε στην Πάτμο, όπου πλήθη απίστων προσήλθαν στο Χριστιανισμό. Όταν επέστρεψε στην Εφεσο αναπαύθηκε εν ειρήνη (περίπου 95 χρονών). Ενωρίτερα μας άφησε το Ευαγγέλιο του, τρεις Καθολικές επιστολές και την Αποκάλυψη.

Πέμπτος Απόστολος του Χριστού είναι ό Φίλιππος ό από Βηθσαΐδα της Γαλιλαίας, συμπατριώτης του Ανδρέου και Πέτρου. Είναι αυτός πού είπε στο Ναθαναήλ «όν έγραψε Μωσής και Προφήται εύρηκαμεν, Ήσούν τον υιόν του Ιωσήφ τον από Ναζαρέτ» (Ιω. α', 46). Έκήρυξε το Ευαγγέλιο στη Μικρά Ασία (Λυδία και Μυσία) και στην Έέραπολη μαζί με τον Βαρθολομαίο (Ναθαναήλ) και την αδελφή του Μαριάμνη. Μαρτύρησε τρυπημένος στους αστραγάλους και καρφωμένος σ' ένα ξύλο στην Έέραπολη. Λόγω σεισμού πού ακολούθησε οι συνοδοί του αφέθησαν ελεύθεροι.

Έκτος Είναι ό Βαρθολομαίος ή Ναθαναήλ. Όταν ό φίλος του Φίλιππος του είπε για τον Χριστό τ' άνωτέρω και πλησίασε, ό Χριστός τον προϋπάντησε λέγοντας: «Ιδε αληθώς Ισραηλίτης, εν ώ δόλος ουκ εστί» (Ιω. α', 48). Έκήρυξε το Ευαγγέλιο στους Ινδούς, οι όποιοι ονομάζονταν Ευδαίμονες και τους παρέδωσε το κατά Ματθαίον Εύαγγέλιον. Από τους απίστους όμως σταυρώθηκε στην Ούρβανούπολη. Εκεί παρέδωσε το πνεύμα του και έλαβε το στέφανο του μαρτυρίου.

Έβδομος Απόστολος είναι ό Θωμάς πού λεγόταν και Δίδυμος. Είναι ό Μαθητής πού για την απιστία του είπε ό Κύριος: «Μη γίνου άπιστος, αλλά πιστός» (Ιω. κ', 27) και αυτός ψηλαφώντας Τον είπε: «Ό Κύριος μου και ό Θεός μου» (κ', 28). Κήρυξε το Ευαγγέλιο του Χρίστου στους Πάρθους, Μήδους, Πέρσες και Ινδούς. Ό Βασιλεύς των τελευταίων, επειδή ο Θωμάς βάπτισε και τον υιό του, τον φυλάκισε και τελικά τον καταδίκασε σε θάνατο: Οι στρατιώτες τον κατατρύπησαν με τις λόγχες τους.

Όγδοος είναι ό Ματθαίος, ό Τελώνης, αδελφός του Ιακώβου του Άλφαίου. Είναι αυτός που ακολούθησε τον Χριστό αφού εγκατέλειψε «την ύπηρεσίαν του». Μετά το μεγάλο δείπνο πού προσέφερε στον Χριστό έγινε Απόστολος και Ευαγγελιστής. Το Ευαγγέλιο του το έγραψε στην Αραμαϊκή γλώσσα οκτώ χρόνια μετά την Πεντηκοστή, αργότερα όμως μεταφράστηκε στα Ελληνικά. Έκήρυξε το Ευαγγέλιο στους Πάρθους και Μήδους στους οποίους ίδρυσε Εκκλησία, μετά από πολλά θαύματα πού έκανε σ' αυτούς. Τελικά θανατώθηκε από τους άπιστους δια πύρας.

Ένατος είναι ό Ιάκωβος ό υιός του Άλφαίου, αδελφός του Λευί δηλ. του Ματθαίου. Λέγεται και Ιάκωβος ό μικρός, προς διάκριση από τον Ιάκωβο το μεγάλο, τον αδελφό του Ιωάννου, αλλά και προς διάκριση από τον Ιάκωβο τον Άδελφόθεο. Ό τόπος στον όποιο εκήρυξε ό Απόστολος Ιάκωβος δεν είναι εξακριβωμένος. Αναγράφεται ότι εκήρυξε στα έθνη και ονομάστηκε σπέρμα θειο. Κηρύττοντας και ελέγχοντας τους απαίδευτους λαούς κρεμάστηκε σε σταυρό και έτσι παρέδωσε την ψυχή του στον Θεό.

Δέκατος Απόστολος είναι ο Σίμων ο Κανανίτης δηλ. ο Ζηλωτής, από την Κανά της Γαλιλαίας. Ο Σίμων ανήκε στο κόμμα των Ζηλωτών (πού στα Αραμαϊκά ο ζηλωτής λέγεται Kanana και με Ελληνική κατάληξη Κανανίτης = Ζηλωτής) και διατήρησε την ονομασία του αυτή και ως Απόστολος, (όπως και ο Ματθαίος ο Τελώνης). Έκήρυξε το Ευαγγέλιο του Χριστού στη Μαυριτανία και γενικά στην Αφρική. Τελικά μαρτύρησε με σταυρικό θάνατο.

Ενδέκατος είναι ο Ιούδας Ιακώβου, τον οποίο ο Ματθαίος ονομάζει Λεββαΐο ή Θαδδαΐο. Ο Ιούδας, δηλαδή αυτός διακρινόμενος από τον Ιούδα τον Ισκαριώτη, τον προδότη, είναι αδελφός του Ιακώβου του Αδελφό-θεού και επομένως υιός του Ιωσήφ του μνήστορος. Αρα είναι «αδελφός» του Κυρίου. Λεββαΐος σημαίνει θαρραλέος και Θαδ-δαΐος (στα Αραμαϊκά) σημαίνει μεγάλθυμος, μεγαλόψυχος. Είναι συγγραφέας της Καθολικής επιστολής Ιούδα. Έκήρυξε το Ευαγγέλιο στη Μεσοποταμία και εφώτισε τα ευρισκόμενα στη χώρα αυτή έθνη. Πήγε και στην Εδεσσα, όπου έθεράπευσε τον Τοπάρχη. Τελικά τον κρεμάσανε και τον θανάτωσαν με έκτοξευόμενα βέλη.

Δωδέκατος Απόστολος τον Χριστού είναι ο Ματθίας, στη θέση του προδότη Ιούδα. Μετά την Ανάληψη του Κυρίου, οί Απόστολοι, αφού έπιλέξανε δύο, τους καταλληλότερους από τους έβδομήκοντα Αποστόλους, έβαλαν κλήρο «και προσευξάμενοι... επεσεν ο κλήρος έπι Ματθίαν και συγκατεψηφίσθη μετά των ένδεκα Αποστόλων» (Πράξ. α', 24.26). Έκήρυξε το Ευαγγέλιο του Χριστού στην Αιθιοπία και αφού υπέμεινε πολλά βασανιστήρια από τους απίστευτους παρέδωσε την ψυχή του στα χέρια του Θεού.

Οι ανωτέρω πανεύφημοι Απόστολοι, οί δώδεκα και οί ανήκοντες στον ευρύτερο κύκλο των εβδομήκοντα, μαζί με τίς σεπτές Μυροφόρες και πιστές ακόλουθες του Κυρίου, αυτοί όλοι, πού ήσαν εκατόν είκοσι (120) στον αριθμό (Πράξ. α', 15), πρέπει να γνωρίζουμε ότι δεν έβαπτίστηκαν με το βάπτισμα δι' ύδατος, αλλά βαπτίστηκαν την ήμερα της Πεντηκοστής «εν Πνεύματι Αγίω».
[Από το βιβλίο "Λατρευτικό Εγχειρίδιο" pigizois.net]

Δραστηριότητα 14^η

Απολυτίκιο των 12 Αποστόλων

<https://www.youtube.com/watch?v=62oNiR1ZBF4>

Διαβάζουμε τον Συναξαριστή για τη γιορτή των δώδεκα Αποστόλων

Οι Απόστολοι του Χρίστου θα ξεχωρίζουν μέσα στην Ιστορία της Εκκλησίας, σαν οι υπέρλαμπροι αστέρες πρώτου μεγέθους της πνευματικής ζωής. Την 30η Ιουνίου, η Εκκλησία γιορτάζει τους δώδεκα Αποστόλους που αρχικά εξέλεξε ο Κύριος, πλην του Ιούδα Ισκαριώτη. Αυτοί είναι: Σίμωνας (Πέτρος), Ανδρέας, Ιάκωβος, Ιωάννης, Φίλιππος, Θωμάς, Βαρθολομαίος (Ναθαναήλ), Ματθαίος, Ιάκωβος του Αλφαίου, Σίμωνας ο Ζηλωτής, Ιούδας ο αδελφός του Ιακώβου του μικρού και ο Ματθίας, που εξελέγη μέσα στο υπερώο τις παραμονές της Πεντηκοστής, σε αντικατάσταση του Ιούδα του Ισκαριώτη. Τη ζωή του καθενός των Αποστόλων αυτών, σκιαγραφούμε στις ιδιαίτερες γιορτές τους. Εδώ γίνεται υπενθύμιση της ενότητας που είχαν μεταξύ τους, αλλά και της ηθικής τους, που τόσο συνέβαλε στην πνευματική εν Χριστώ αναγέννηση του κόσμου. Έχουμε, λοιπόν, χρέος και εμείς οι αγωνιζόμενοι χριστιανοί, να κινούμαστε στα ίχνη τους και με θερμό ζήλο για τη διάδοση του σωτηριώδους μηνύματος του Ευαγγελίου, που διέπνεε κι αυτούς, να γίνουμε μιμητές του έργου τους.

Παράρτημα 4^ο δώρου

Λάο Τσε

Βιογραφία

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%AC%CE%BF_%CE%A4%CF%83%CE%B5

Αποφθέγματα

<http://www.gnomikologikon.gr/authquotes.php?auth=338>

Βούδας

Βιογραφία

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%BF%CF%8D%CE%B4%CE%B1%CF%82>

Αποφθέγματα

<http://www.gnomikologikon.gr/authquotes.php?auth=739>

Μωάμεθ

Βιογραφία

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CF%89%CE%AC%CE%BC%CE%B5%CE%B8>